

NOTA DE PREMSA

LC (2002-2003)

Utopia ajornada

XAVIER RIBAS

Informació general:

Espai: VIRREINA LAB

Dates: del 21 de juny al 5 de setembre de 2010

Horari: de 12 h a 20 h

Organitza:

VIRREINA CENTRE DE LA IMATGE

Director: Carles Guerra

Documentalista: Carmen Cazalla

Inauguració del projecte amb una taula rodona amb el títol:

Tot aprenent de La Catalana.

Una taula rodona per debatre les lliçons de la decadència urbana, l'escala metropolitana de Barcelona i el paper de la cultura en la transformació de la ciutat.

Virreina Lab, 21 de juny de 2010, 19 h.

Participants

Jordi Martí (Delegat de Cultura de l'Ajuntament de Barcelona), Francesc Muñoz (Professor de geografia urbana a la UAB), Ricardo Silvestre i Nebot (Regidor del Barri de la Catalana), Manuel Márquez i Berrocal (Historiador), Xavier Ribas (Fotògraf), Carles Guerra Rojas (Director de La Virreina Centre de la Imatge)

Agraïments

Arxiu Històric de la Ciutat de Barcelona

Arxiu Municipal de Sant Adrià de Besòs

Ajuntament de Sant Adrià de Besòs

AMAB

Clot TV Sant Martí

Fundació Tàpies

Breu sinopsis:

LC (2002-2003)
UTOPIA AJORNADA
XAVIER RIBAS

The flowering that always occurs before the instant of extinction. Iain Sinclair.

LC és un barri situat entre marges de dues ciutats, al qual s'arriba travessant ponts i túnels, per sobre o per sota de dues autopistes, un riu i una via de tren. En certa manera és una illa, un espai frondós en l'imaginari d'una infància qualsevol. El destí d'aquest barri es va escriure en un pla urbanístic l'any 1859, que va designar el lloc dins dels límits d'un parc metropolità a la vora dreta del riu. Aquesta utopia burgesa, projectada sobre uns terrenys agrícoles en una època d'industrialització incipient, va fracassar reiteradament en l'intent d'esdevenir una realitat. El gran bosc que mai no va ser ha mantingut el lloc en un estat de setge durant un segle i mig, captiu entre la indefinició del canvi i la desaparició, negligit per les autoritats complaents, arrasat per riudes i heroïna. Com és el cas de molts territoris de frontera, la construcció ha pres històricament la forma de la demolició. LC és avui un espai invisible, desconegut per a la majoria dels habitants de les dues ciutats que el flanquegen, amb l'excepció dels promotors, els residents i alguns activistes locals, amb un vegetació desbordada abans del moment de l'extinció final, amb un grapat de tallers mig enrunats, unes quantes famílies que es resisteixen al desnonament, una plaça triangular i un arbre de nadal.

XAVIER RIBAS (2004)

L'exposició LC Utopia ajornada XAVIER RIBAS és una aportació de la Virreina Centre de la Imatge a l'any Cerdà.

La primera part del projecte recull una sèrie fotogràfica de Xavier Ribas produïda al barri de la Catalana entre l'any 2002 i 2003. Xavier Ribas documentà l'estat del barri de La Catalana fent palesa la decadència urbana i l'abandonament sistemàtic dels serveis públics que l'havien convertit en un ruïna semifuncional. Les 20 fotografies que conformen la sèrie LC ens mostren els darrers moments d'un territori devastat. No obstant, aquesta decadència mai ha estat improductiva. Hi veiem signes d'ocupació humana, rastres d'accions col·lectives i senyals d'una economia submergida.

El fet que aquesta zona situada al marge del riu Besòs hagi estat subjecta a una seqüència de plans urbans converteix la sèrie fotogràfica de Xavier Ribas en un document més dens del que sembla. Aquest va ser l'espai reservat a la utopia urbana projectada per Cerdà l'any 1859. Els plans i informes tècnics sobre el barri generats al llarg del segle XX –i que el visitant pot trobar sobre la taula– són el testimoni d'una utopia ajornada.

El segon bloc del projecte inclou 10 plànols que testimonien la transformació urbanística del barri La Catalana. El gran bosc que Ildefons Cerdà va projectar al Pla Cerdà (1859) ha patit alteracions al llarg de 150 anys. El Pla Jaussely encara el projectava com a gran bosc l'any 1907 i, el Pla Comarcal (1953) el definia com a parc. El Pla Comarcal anul·la qualsevol llicència d'obres i provoca el deteriorament del barri, tot i que encara era possible conservar el projecte cerdanià de convertir aquest espai en el gran pulmó de Barcelona a l'estil d'altres ciutats europees com Amsterdam, París, Duisberg o San Sebastián, p.e. Amb el PGM, Pla General Metropolità, és quan la realitat canvia. Aleshores es projecten les grans línies del barri que, avui en dia, encara són presents. Les principals actuacions van consistir en obrir el Cinturó del Litoral que ocupa gran part del barri i el carrer Cristòfol de Moura que el secciona en dues parts. El PGM no tenia en compte les necessitats ni els desitjos del barri. El 1984, el Pla Especial o PERI de la Catalana impulsat pel Carles Puiggròs i Lleulles va ser anul·lat l'any 1985. Amb el Pla Cantallops de 1992 i amb l'actual PERI la remodelació del marge dret del Besòs (2005) aprofita el FORUM 2004 per revitalitzar el barri donant serveis, equipaments, vies de comunicació i zones d'esbarjo entre d'altres.

El tercer bloc afegeix una selecció d'imatges d'arxiu que mostren els efectes de la Riuada de 1962 a Sant Adrià de Besòs. La Catalana va ser un dels barris més afectats per la crescuda del riu. Així mateix, l'arxiu es completa amb dos vídeos *El Camp de La Bota* (Clot TV-Sant Martí, 2000) i *Besos al Besòs* (video produït per "L@as chic@s de Gracia para l@s vecin@s del Besós", 1990). Informes tècnics, reculls de premsa i bibliografia complementària contextualitzen els 10 plànols que acompanyen la sèrie fotogràfica de Xavier Ribas.

LC Utopia ajornada també és una aportació informal a l'Any Cerdà, així com la primera d'una sèrie de presentacions a La Virreina Lab dedicades a explorar les connexions entre polítiques culturals i espai urbà, tant a una escala local com global. *If You Lived Here, Still*, l'arxiu de l'exposició de Martha Rosler presentada al DIA Center l'any 1989, dedicat a examinar les condicions de la vivenda i els processos de gentrificació a la ciutat de Nova York, serà presentat la propera tardor en aquest mateix espai.